

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. I. Quis Societatis Iesu finis, quod institutum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

EXERCITII PERFECTIONIS, ET VIRTU-
TVM RELIGIOSARVM

PARS TERTIA.

TRACTATUS PRIMVS,

DE FINE ET INSTI-
TUTO SOCIETATIS IE-
SV, DEQVE ALIQVIBVS
MEDIIS, AD EVM CONSEQVENDVM
PER OPPORTVNIS, QVÆ OMNIBVS VSV
venire & prodesse possunt.

CAPVT PRIMVM.

Quis Societatis Iesu Finis, quod institutum.

ATTENDE sibi & do-
ctrina, in sta in illis: hoc e-
nim faciens, & te ipsum
salvum facies, & eos qui
te audiunt. In his duabus
rebus, quas Apostolus eo
loco affert, finis & institutum Societatis
nostræ continetur; sicut id cum è nostris
Constitutionibus, tum Bullis Apostolicis
colligere est, in quibus legimus: *Finis hu-
ius Societatis est, non solum saluti & per-
fectioni propriarum animarum cum divi-
na gratia vacare; sed cum eadem impensè
in salutem & perfectionem proximorum
incumbere.* Notanda autem vocula *im-
pensè*, quæ quandam vehementiam, effi-
caciã, feruorem & intentionem deno-
Rodriguez exercit. pars 3.

Exigit ergo Societas homines, qui cum
feruore, contentione, intensoque studio
& impendio, vocationis suæ finem conse-
qui procurant. Vbi notandum est, quem-
admodum non salus solum nostra nobis
curæ esse debet, verum etiam cum salute
plena vitæ perfectio; ita ex instituto obli-
gari nos, procurare non solum vt proxi-
mus saluetur; sed etiam vt in virtute &
perfectione quotidie proficiat & crescat.
Vnde etiam à R. P. N. Generali mone-
mur, operam dare, non tam vt magnum
pœnitentium numerum habeamus, quam
vt ij quos habemus & dirigimus, magnos
in virtutis studio faciant profectus. Nam,
quo studio & diligentia in proprium pro-
fectum & perfectionem incumbimus, eo
proximi

*suã & pro-
ximorum
impensè
quarere.*

*Clayd. A.
quasiua in
instruct pro
Confessur.
io.*

A proximi

proximi & alienum profectum & perfectionem nos curare oportet.

Hunc in finem fuit Societas exulceratissimis & desperatissimis his temporibus instituta. Videbat P. N. B. Ignatius Ecclesiam Dei hinc Religiosis Ordinibus, proprio in spiritu profectui, choro & cultui diuino ex toto vacantibus instructissimam, illinc vero illam ab hæresibus, peccatis & afflictionibus fractam & debilitatam gemere; hæc de causa, à Spiritu sancto inspiratus & motus, hancce Religionem, cohortem hanc & sacerorum militum congregationem instituit, vt instar leuis armaturæ equitum (vti ipse loquebatur) semper parati & expediti stemus, tum vt hostilem impetum & vim repulsemus, tum fratres nostros, sicubi laborant, tueamur & adiuuemus. Hanc ob causam nos & à choro, & id genus officijs & obseruantijs, quæ ab hoc nos sine impedire possint, liberos & exemptos esse voluit. *Quoniam messis quidam multa, operarij autem pauci.* Quomodo ergo ipsi æquanimiter & siccis oculis videbimus, noster vt proximus pereat, in exitium ruat, & in infernales carceres detrudatur, cum nos & ei succurrere, & exitium auertere possimus? Quam rem S. Chrysostomus deplorans ait: Si quem cæcum in foueam præcipitem abire vides, ilico eum, è commiseratione, manu porrecta à periculo auertis; cum ergo fratres nostros quotidie in proximo in infernalem abyssum præcipitandi periculo agere videamus, quomodo nos ipsi contineamus, quin ilico manum ijs porrigamus?

Sic in historicis Ecclesiasticis legimus, etiam ipsos eremi incolas, quos ad solitudinem colendam Deus vocarat, cum Ecclesiam Christi à tyrannis & hæreticis afflictam & diuexatam, fideles autem doctrina & ope indigere cernerent; ad tempus quiete seposita, eremo egressos per vrbes circumcurfasse partim hæreticos confutando, partim Catholicos cum instruendo, tum ad mortem constanter pro fide oppetendam animado. Sic fecisse legimus Magnum Antonium temporibus Imperatoris Constantini, & alium virum sanctum,

Acephemam nomine, qui sexaginta ipsis annis antea reclusus, nullum mortalium viderat, vel conuenerat; nec non alios permultos. Quorum vnus Aphraates nomine, egregium quoad hoc Imp. Valenti, Ariano responsum, ac simul facti sui rationem dedit. Mandarat hic Imperator, Christianos cijci non è templis solum & ciuitatibus, verum etiam è montibus, quia in illis suas hi instituebant supplicationes, cantabant hymnos, Deumque laudabant. Sanctus ergo hic vir, quietem propriam saluti posthabendo alienæ, speluncam, in qua morabatur, relinquens gregem Domini laboriose ac fideliter pascere & curare cœpit. Hæc agere dum nauiter pergit, quadam die ante Imperatoris palatium pertransiit: quem quidam de curialibus conspicatus, En, ait, iste est Aphraates, cuius tanta est apud orthodoxos auctoritas & nomen. Aduocari statim cum iubet Imperator, rogatque, quo vadis? Cui vir sanctus, Oraturus ab eo pro imperii tui incolumitate. Subinferenti Imperatori, fatius te foret intra priuatos parietes orare, vt monachi solent; respondit Aphraates: Par quidem id esset, Imperator, vti ipse dicis, si modo id per te liceret, & feci sic toto eo tempore, quo Christi ouibus pacificè & quietè pascuis suis frui licuit: at modo, cum hæc in præsentissimo versantur periculo, ne à lupis tollantur & deuorentur, per omnia loca me circumcurfare & obire necesse est, quò discrimini & exitio eas subducam. Dic mihi Imperator: Si quæ virgo tenera in thalamo suo desidens, & in quiete operans, domum paternam ab incendio omnia depopulante vastari videret, quid cam facere debere æquum iudicares? Anne in otio quiescere, & ob teneram educationem in hac domus paternæ destructione dissimulare, eamque negligere; an vero aquam igni extinguendo conquirere? Dices (credo equidem) postremum illud rationi congruentius atque æquius fore. Ita porro se res habet, Imperator, in hoc facto meo, quia enim tu sacrilego molimine in Patris nostri cœlestis domum In-

Ordo quisque in suo genere floret.

Lib. 3. Vita. cap. 15. Societatis Iesu subsidaria copia.

Matt. 9. 37. Luc. 10. 2. Zelus animarum.

Homil. 6 ad popul.

Eremita Zelo animarum feruente.

S. Anton.

Euseb. 1. 2. lib. 6. c. 11. Eremita 60. annis zelo pascuis ad mandam relict.
Melior n. rare priuati tim nisi sp. sui pascuis aliquid exi-
gati.
Magis n. dicitur. magis app. magis Deni.

gnem, a quo destruitur, iniecit; hinc nos, qui hactenus in solitudinis thalamo quietimus, magna cum anxietate & trepidi curimus, imminens periculum auersuri, incendiumque ortum exstincturi.

S. Ioannes Chrysostomus Homilia, quam de cura salutis alienæ composuit, alia, eaque non ineleganti comparatione idipsum declarat. Etsi nautæ, inquit, qui mare hoc magnum, procellosum, & spatiosum nauigant, prosperum ventum scilicetque cursum habeant, & ab omni periculo absint; si tamen alios in naufragandi discrimine versari, etiam procul distiti vident, alienæ salutis propriam vitæ ac quietem posthabentes, & eorum compassione moti, ad illos adnauigant, & iam vicini suas in nauim illam anchoras iaciunt, vela contrahunt, & vncos, rudentes, & tabulas projiciunt, vt qui iam pereunt, aliquod horum arripientes, salutem inueniant. Hoc ipsum, inquit, nos par est imitari: omnes quippe in vasto & spatioso vitæ huius præsentis pelago, in quo multi fluctus, tempestates, scopuli & vada occurrunt (vnde plurimi etiam naufragio pereunt) nauigamus. Cum ergo, inquit, alium quempiam nauigantem, in maris huius vndis & tempestatibus periclitari, eumque iam fundum petere & mergi videbis: quamprimum negotia tua sepone, & proximo tuo, qua potes, opitulare. incipientis enim mergi necessitas dilationem haud patitur.

Ad hoc ergo, calamitosis hinc temporibus, Societatem hanc Deus Opt. Max. excitauit, vt particulari necessitati, quam tunc Ecclesia patiebatur, succurrendo, mederetur & opem ferret; idque maxima sua prouidentia & singulari clementia. Ecclesiasticæ historiæ Scriptores solerter notarunt, & aduerterunt, quo tempore in Anglia natus est Pelagius, vt suis orbem terrarum erroribus peruerteret & obscuraret, eo in Africa exortum esse fulgidum illum Ecclesiæ solem Augustinum, qui radijs & iubare doctrinæ suæ peruersi & scelerati illius hæretici tenebras dissiparet,

Sic & curiose obseruat auctor vitæ B. P. N. Ignatii, quo anno infernale illud monstrum Martinus Lutherus, deposita iam simulationis larua, palam & aperte cruentum Catholicæ Ecclesiæ bellum indicere ac denunciare cepit, suas blasphemias & hæreses per Germaniam spargendo (anno inquam partæ salutis Milleesimo quingentesimo vigesimo & primo) eo, Ignatio in arce Pampelonenſi crus, Deo permittente, glande traictum fuisse, vt sic eum saluti restitueret, & è militæ deuo & vano suum crearet ducem, & Ecclesiæ suæ contra nefaria Lutheri molimina protectorem & antesignanum constitueret. Vt hinc mira Domini cum prouidentia, tum clementia appareat, vt pote cui semper solenne fuit, Ecclesiæ suæ summè laboranti, & in maximis necessitatibus ac periculis constitutæ noua auxilia & suppetias submittere.

Idem auctor discursum & materiam hanc pluribus eo loco prosequitur, & ostendit, cum Albigenses & alij hæretici, effusis habenis & impotenter, Ecclesiæ Dei pacem turbarent, & vitiorum scelerumque vitiæ iam inualescentes bonam sementem, quam cœlestis seminator & paterfamilias seminarat, tantum non opprimerent, tum clementissimum Deum duos illos Seraphinos, & cœlestia luminaria, SS. Dominicum inquam & Franciscum, orbi labanti fulcimentum futuros, submisisse, vt partim per se, partim per filios & discipulos suos, hæreses pululantes refellerent, errores eruderent, peccata de mundo tollerent, mores prauos ac deformes reformarent, & admirabili vitæ exemplo & splendore doctrinæ, vniuersum terrarum orbem illuminarent & sanctificarent, vt sancti hi viri re ipsa in vita præstiterunt, & eorum filij, vsque modo, indefesso conatu faciunt.

Ac sicut Militares & Equestres Ordines eo Deus Opt. Max. tempore in Ecclesia sua excitauit, quo, quod ab inimicis suis his in locis opprimeretur, arreptis armis vique externa adhibita defendenda erat; ita est & de reliquis religionibus, ac præsertim

P. Ribadeneira lib. 2. cap. 18. Vita B. P. Ignatii Coelestis. Sursus. Frontanus, & alij.

B. Ignatius & Luther. simul cepere sed disparigressu.

B. Dominicus & S. Franciscus Albigensibus oppositi.

Militares ordines hostibus Ecclesie oppositi.

CAPVT II.

Quàm sit hoc animarum conuertendarum studium excellens, quantiq; meriti ac valoris.

HOC saluti animarum incumbendi studium ac propositum tam sublime & eximium est, vt propter hoc vnus ipse vnigenitus Dei filius cœlo descenderit, & homo factus sit: & illud ipse opere executurus, Apostolos selegit, eos è piscatoribus piscium piscatores hominum constituendo. Nam, vt Sanctus Dionysius Areopagita ait, *Omnium diuinorum, & operum, diuinissimum est cooperari in salutem animarum* Et magnus Chrysostomus, *Nihil ita gratum est Deo, & ita curat, vt animarum salus* docente nimirum & palam adherente Apostolo, *Qui omnes gentes homines vult saluos fieri, & ad agnitivum 1. Tim. 2.4. veritatis venire* Et Ezechiele Propheta, *Elzib, Nunguid voluntatis mea est mori impij, 13. dicit Dominus Deus? & non vt conuertatur à suis suis, & vivat?* Omnes enim vellet Deus saluari & conuerti: proinde qui ei in hoc opere cooperatur & adiuuat, rem præstat omnia quas homo in hac vita agere potest excellentissimam, Deoque gratissimam. *Et si, ait Chrysostomus, immensas pecunias, vniuersas Salomonis opes, omnes Cræsi thesauros pauperibus eroges plus tamen effeceris, si vnâ conuertens animam* Et sanctus Gregorius, *Matus, inquit, est miraculum prædicationis verbo atque orationis solatio peccatorem conuertere, quam carne mortuum suscitare.* Quin imo maius illud est, plurisque à Deo ducitur, quam cœlum terramque condere. Id ita esse patet ex re maiusque compendio: cœlos enim & terram creare, pluris Deo non constitit, quam verbum vnum proloqui; *ipse dixit, Gen. 1. & facta*

Societate, qua de in præsens loquimur, sentiendum. Nam quo tempore Lutheri hæresis, quæ obedientiam Summo Pontifici abiudicabat, diuinissimi Sacramenti altaribus veritatem negabat, & confessionem Sacramentalem oppugnabat, cœpit, eo ipso Societatem Iesu Deus excitauit, cui, Christi Vicario obedientiam præstare, imprimis propositum est, & cuius profecti singulari quodam voto ad eam præstandam se obstringunt; cuique nihil magis curæ est, quam sanctissima hæc Confessionis & Altaris Sacramenta publicè asserere, & ad eorundem vsum frequentiorum, morumque correctionem plebem Christianam exhortari.

Atq; vt Generalis totius exercitus præfectus, cum iam acies inuicem commissentur, & confligunt, ex eminenti aliquo loco pugnae euentum & vicissitudinē cum attentione speculatur, & sicubi & si quando suos periclitari conspicit, quanto citius eò suppetias auxiliares destinat; modo ad dextrum aciei cornu equitum leuis armaturæ alam, modo ad sinistram turmam quandam sclopetariorum submittendo: pari modo Redemptor noster Christus, generalis militiæ Christianæ Ductor & Dominus, semper hætenus, è summo cœlorum vertice, Ecclesiæ suæ necessitates dispexit, & prout eam opus habere vidit, ita Doctorum suppetias, & auxiliares Religiosorum Ordinum copias, ad exercitum suum restituendum & reparandum, ei subministravit.

In quo singularis Domini providentia & misericordia mirificè relucet, qui cum manu vna plagam infligit, aut infligi permittit, alia medicamentum offert. Hic ergo Societatis finis est & institutum; & ad hoc nos Deus in illam vocauit, vt in Apostolica confirmationis eiusdem Bulla videre est, nimirum vt fidem Catholicam inter hæreticos propugnemus ac tueamur, inter Ethnicos vero ac Gentiles propagemus ac dilatemus, inter Christianos deniq; bonis operibus illam nauiter conseruemus.

Obedientiã Summi Pontificis, SS. Sacramenta Altaris & Confessionis obedere Hæretici vrgere Societas.

Ecclesiã laboranti suppetias miseris Dei providentia.

Hæreticos, Gentilibus & Christianis debitorum sumus.